

Şili Maden Kazası ve Düşündürdükleri

5 Ağustos 2010 günü Şili'de bir bakır madeni ocağında meydana gelen kazada, 33 işçi mahsur kalmış ve kazanın hemen akabinde başlatılan çalışmalar sonucunda, kazadan 16 gün sonra, işçilerin bir güvenlik odasında sağ olarak yaşadıkları anlaşılmıştı. Derhal başlatılan kurtarma çalışmaları kamuoyunca her gün takip edilmiş ve birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de derin yankı bulmuştu. Kazadan 69 gün sonra mutlu sona ulaşılmış ve Şili haklı bir gururun sahibi olarak adından sürekli söz ettirmişti.

Ülkemizin de çok yabancı olmadığı maden kazaları ve bu kazalarda izlenen yöntemler bu olay kapsamında meslek kuruluşlarınca tartışmaya açılmış, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularının önemli bir kez daha vurgulanmıştı. Bu tartışmaların ne denli haklı olduğu, Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Karadon Müessese Müdürlüğü maden ocağında 17 Mayıs 2010'da meydana gelen patlamanın ardından Hükümet yetkililerinin yürüttüğü çalışmalardan(!) bir kez daha anlaşılmaktaydı.

Patlama sonucu 28 madencinin cesedine ulaşılmış ve kuyuya düştüğü tahmin edilen iki madencinin cesetlerinin çıkarılması için, açılan ihaleye Çin Halk Cumhuriyeti'nden Sino Steel Trade Group Cooperation (SSIT) firması tek başına katılmış ve 150 günde tamamlanması öngörülen iş 1 milyon 209 bin dolara ihale edilmişti.

Tüm dünyanın gözü önünde cereyan eden Şili yönetiminin hassasiyeti ve samimi çabaları ile ülkemizde aşağılamalara varan ve insanlık onurunu zedeleyen açıklamaları yan yana dizerek arasındaki farkı görmek, yaşanan sürecin anlamlandırılmasına oldukça yardımcı olacaktır.

Zonguldak Karadon kömür madeni işletmesi ile Şili bakır madeni işletmesinde meydana gelen göçüklerde yaşananlar ve iki ülkenin bakış açıları bir ironi olarak aşağıda verilmektedir.

Şili Basınından

- "Halkıma söz veriyorum.Tüm işçileri sağ çıkarmak için her şeyi Yapacağız. Bu Şili'nin bayramı olacak."
(Şili Devlet Başkanı Pinera)
- "İşçileri kurtarmak için dünyadan teknik yardım istedik. NASA, Avustralya, Almanya, Kanada ve Güney Afrika teknik heyetler ve planlar yolladılar.Dünyadan gelen teknik önerileri onlarla koordinasyon içinde uyguladık ve işçilerimizi kurtardık."
(Şili Maden Bakanı Golborne)
- "Biz sadece teknik raporlarla konuşuyoruz."
(Şili Maden Bakanlığı sözcüsü Spinoza)
- "Kaza haberi alınır alınmaz, Devlet Başkanı Pinera, Maden Bakanı Golborne, hemen kaza yerine geldiler.Yaptığımız ilk açıklama kazaya maden şirketinin önemli güvenlik hatalarının sebep olduğuydu."
(Şili Maden Bakanlığı sekreteri Wagner)
- "Bundan böyle hiç maden kazası olmayacak diyemem. Ancak şuna söz veririm ki; bundan böyle güvenliksiz maden çalıştırılmayacaktır."
(Şili Devlet Başkanı Pinera)

Türkiye Basınından

- "Biz 2000 mt yerin altına inerek onlarla iftar yaptık. Daha ne yapalım?"
(Başbakan Erdoğan)
- "Böyle bir kaza bizde olsaydı madencilerimizi 3 günde çıkarırdık."
(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer)
- "Madenciliğin kaderinde bu var."
(Başbakan Erdoğan)
- "Onlar güzel öldüler. Halkımız hiç merak etmesin, fazla yanık izi yok."
(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer)
- "Takdiri İlahi"
(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer)

Türkiye Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği (TMMOB) ve Maden Mühendisleri Odası yaptıkları açıklamada, Zonguldak-Karadon'da yaşanan ve ikisi maden mühendisi olmak üzere toplam 30 maden işçisinin hayatını kaybetmesinin ve kazada hayatını kaybeden iki kişiye hala ulaşılamamasının hiçbir mazereti olamayacağını savundu. Maden Mühendisleri Odası, açıklaması şöyle:

“Şili’deki kurtarma çalışmaları izlendiğinde, Karadon kazasında hayatını kaybeden iki işçiye hala ulaşılamamasının hiçbir mazereti olmaz. Başbakan’ın olay yerinde söylediği ‘Bakanlarıma talimat verdim. Yeraltındaki işçilere ulaşılmadan olay yerinden ayrılmayacaklar’ sözünün boş olduğu da ortaya çıkmıştır. Bu gün her türlü teknolojik olanak mevcut iken hangi gerekçe olursa olsun işçilere ulaşma çalışmasının gecikmesini anlamak mümkün değildir. Bu durum ancak çalışanları sarf malzemesi gibi gören bir anlayışla açıklanabilir. 111 gündür olayın sonuçlandırılmaması ve Çin’den kurtarma ekibi beklenmesi ülkemiz için ciddi bir itibar kaybıdır.”

Şili’de Cerro San Jose bakır madeninde 5 Ağustos 2010 tarihinde meydana gelen göçük sonucu 33 madencinin hayatta kalmasının tek nedeni olarak, maden ocağına kurulan sığınma odalarının olduğunu ve Türkiye’de yalnızca birkaç maden ocağında sığınma odası olduğunu ifade eden TMMOB Maden Mühendisleri Odası açıklamasına şöyle devam etti:

“Şili’deki kazada gözlemlenen bir konu da yeraltı ocaklarındaki ‘sığınma odalarının’ önemidir. 33 işçinin hala sağ olmaları, bu odanın önemini göstermektedir. Ülkemizde birkaç maden ocağında bulunan bu uygulamanın çoğaltılması ve yasalarla düzenlenmesi gelecekte yaşanacak olası kazalarda madencilerin kurtarılması açısından hayati önemde olacaktır. Bu konudaki çalışmalar zaman geçirilmeden yapılmalıdır.”

Son Söz

Bütün bu akıl ve insanlık dışı anlayışların sona ermesi için ilk elden ve bir an önce;

Kazaların önlenmesi için risk haritaları çıkarılmalı, gerekli planlamalara ve eğitimlere başlanmalıdır.

Çalışma yaşamı ile ilgili her türlü mevzuat gözden geçirilmeli, iş kollarının ve uygulamanın ihtiyaçlarına uygun olarak tekrar düzenlenmelidir.

TMMOB ve TTB gibi meslek örgütlerinin ve sendikaların da içinde yer alacağı bir kurul oluşturulmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği şartlarının 50 kişiden az işçinin çalıştığı işyerlerinde de koşulsuz uygulanması sağlanmalıdır. Ülkemizdeki işyerlerinin yüzde 98’i, çalışanların da yüzde 65’inin bu kapsamda olduğu düşünülürse işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin gerekli yararı sağlayamayacağı açıktır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği uzmanı olarak mühendis ve mimarlar belirlenmeli, bu konudaki meslek

içi eğitim ve belgelendirme görevleri de TMMOB ve bağlı Odalar tarafından yerine getirilmelidir.

Bir kez daha hatırlatmakta fayda var ki; meydana gelen iş kazalarının yüzde 50’sini basit önlemlerle; yüzde 48’ini ise planlı bir çalışmayla önlemek mümkündür. İşçilerin cenazelerinin yeraltından çıkarılmasını bile sadece bürokratik bir işlem ve maliyet hesabı olarak gören yetkililer ve sorumlular görevlerini yerine getirmek konusunda çok daha fazla duyarlı olmalıdır.

Çalışma Bakanı’nın çelişkili açıklamaları

5 aydır neden çıkarmadınız?

“Şili’deki kaza bizde olsa madencilerimizi üç günde çıkarırdık” diyen Çalışma Bakanı Ömer Dinçer, Zonguldak Karadon’daki 2 madencinin cenazesinin ‘açık kuyudan’ 5 aydır çıkarılmaması konusunda sessiz kalıyor. Bakanın “Madenlerimizde de işçilerin aylarca kalabilecekleri mekânlar var” söylemine karşın, Türkiye’deki kömür madenlerinde “sığınma odaları” bulunmuyor. ILO’nun Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi de

